

Új információk, kutatási eredmények a globális melegedés mértékéről és a szélsőségekről

BARTHOLY JUDIT, PONGRÁCZ RITA

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
METEOROLÓGIAI TANSZÉK | 2021. NOVEMBER 18.

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE

Tudomány: iránytű az elérhető jövőhöz

2020-ban

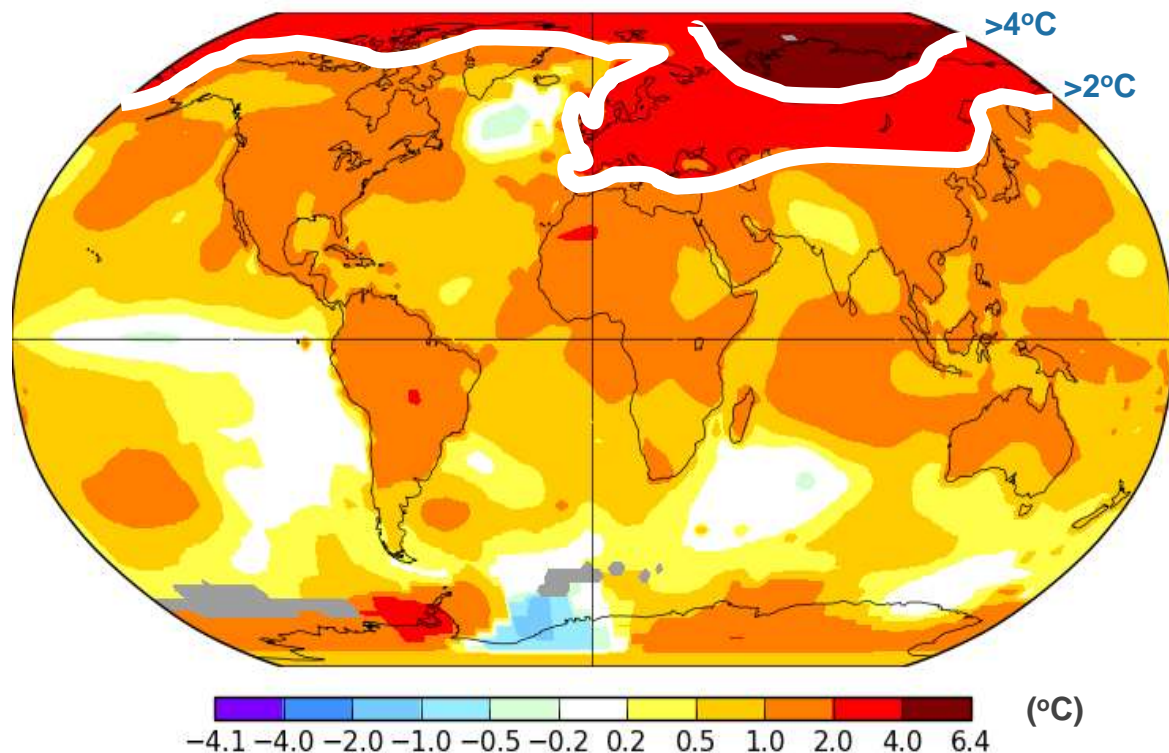
*az északi félteke
melegebb volt, mint a déli*

*a kontinentális területek
melegebbek,
mint az óceáni területek*

*az északi sarkvidék
hőmérsékleti anomáliái
nagyon magasak
($>2\text{ }^{\circ}\text{C}$, $>4\text{ }^{\circ}\text{C}$)*

*Európa valaha (1951-től) mért
legmelegebb éve: 2020*

Globális hőmérsékleti anomália – 2020 (referencia-időszak: 1951–1980)

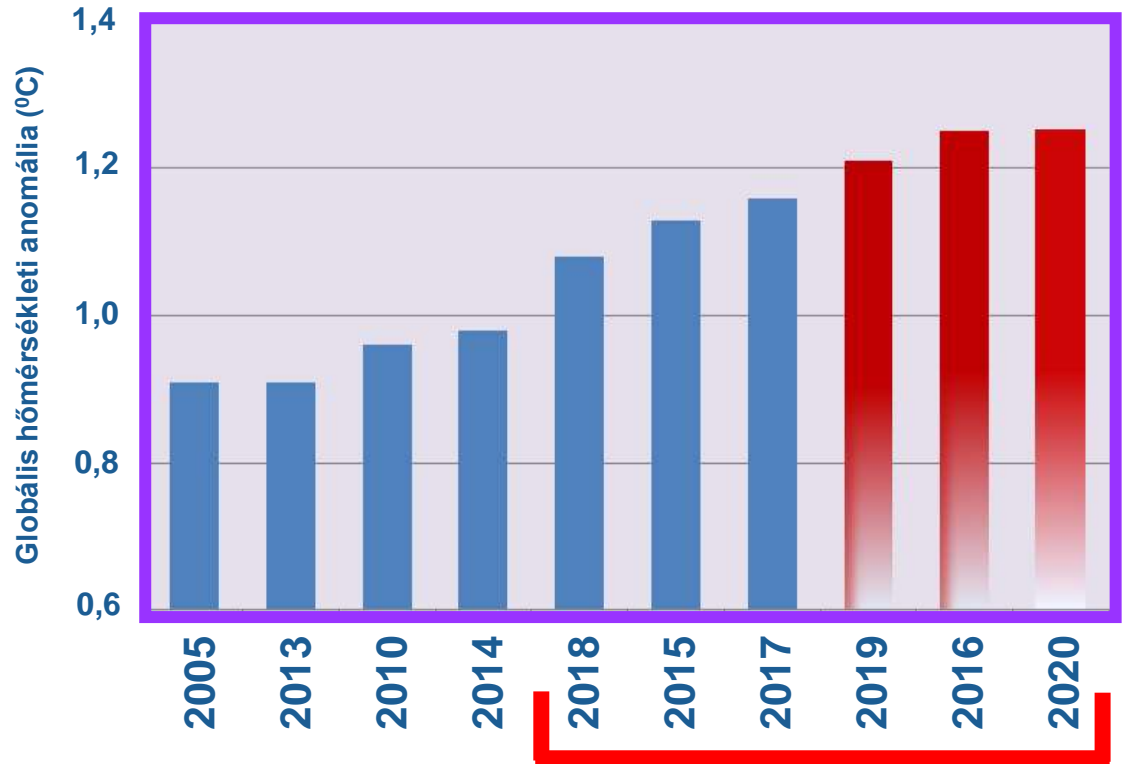

Globális átlaghőmérsékletek rendezett mintájának tíz legnagyobb eleme (az 1900–2020 időszakra)

A teljes időszak
10 legmelegebb éve
a XXI. században van

A **hat legmelegebb** év
= az utolsó hat év

2020 és **2016**
a **legeslegmelegebb** évek

Párizsi klímacsúcs – 2015

„Nincs B terv, mert nincs B bolygó”

Ban Kimun, ENSZ-főtitkár

Mi volt a párizsi
klímakonferencia tétje?
(2015.12.12.)

Sikerül-e a
„visszafordíthatatlansági”
küszöb (< 2 °C) alatt maradni?

Sikerült aláírni:
Aláíró országok száma: 195

A párizsi klímamegállapodás életbelépése

2016.10.05.

A ratifikáló
országok
száma

55

Életbe-
lépés
feltétele

A kibocsátásért
felelősök
aránya

55%

191

2021.11.10.

97,2%

Aláíró országok száma: 195

Amerikai Egyesült Államok – párizsi megállapodás

- Barack **Obama**, az USA elnöke
aláírta a párizsi megállapodást 2015. 12. 13-án
A megállapodás ratifikálása: 2016. 04. 22-én
- Donald **Trump**, az USA elnöke
2019. 11. 04-én bejelentette, hogy az USA
felmondja a párizsi megállapodást
Kilépés dátuma: 2020. 11. 04.
- Joe **Biden**, az USA új elnöke vezetésével az USA
visszalépett – 2021. 01. 20.

Új IPCC köztes jelentés a 1,5 °C-os célról

2018. OKTÓBER 8.

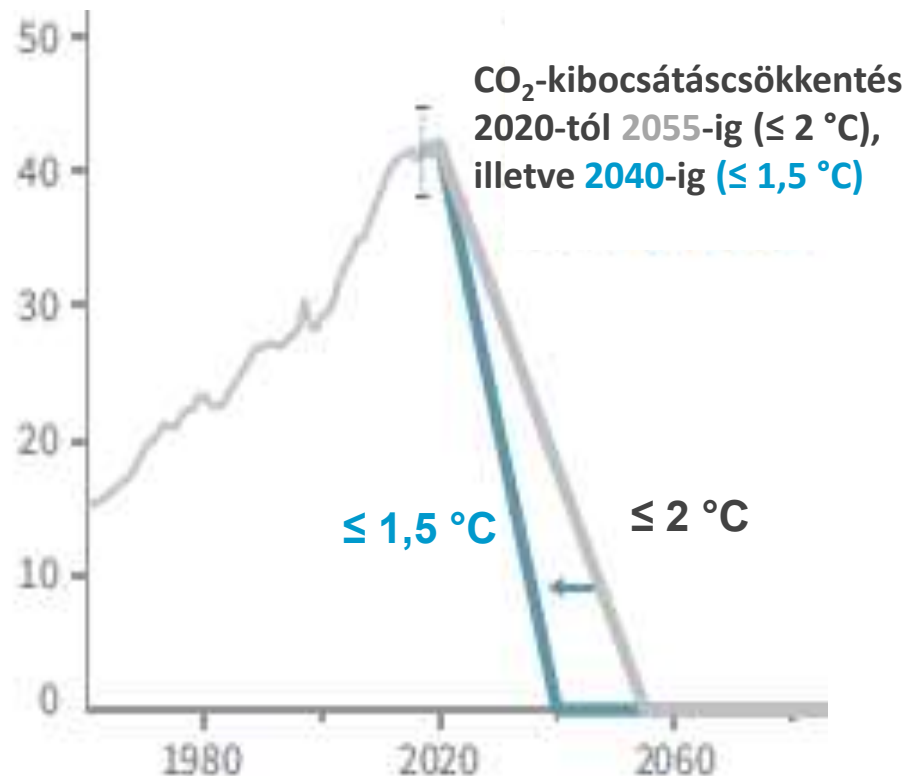

Globálisan összegzett CO₂-kibocsátás (milliárd tonna CO₂ évente – GtCO₂/év)

A párizsi megállapodás értelmében az antropogén CO₂-kibocsátást be kell szüntetni, **0-ra kell csökkenteni.**

≤ 2 °C esetén: 2055-ig

≤ 1,5 °C esetén: 2040-ig

Az üvegházhatású gázok kibocsátás-csökkentésének menete

- Annak érdekében, hogy elkerüljük az 1,5 °C-nál nagyobb globális melege-
dést, **jelentős és példátlan** változtatásokra van szükség számos területen

Nagy mértékű kibocsátáscsökkentés **minden szektorban**

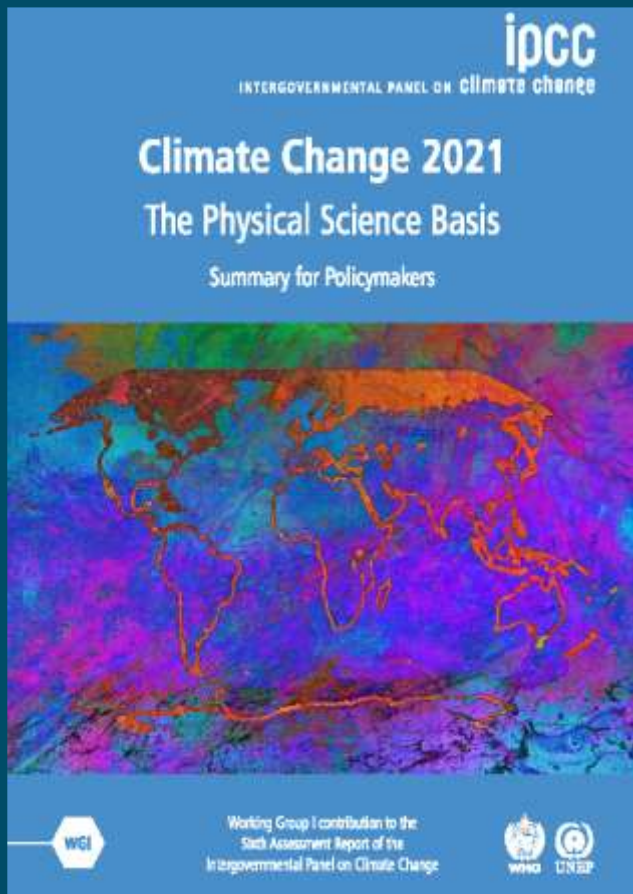
Technológiaváltások

Teljes életszemlélet-váltás

Beruházások súlypontja az **alacsony szénfelhasználású** területeken

- El kell kezdenünk **kivonni** a szén-dioxidot a légkörből
- Mindezeknek lényeges hatása van az **élelmiszerbiztonságra**,
az **ökoszisztémákra** és a **biodiverzitásra**

IPCC-jelentés a klíma állapotáról

A globális klímaváltozás monitorozása

AR6 (Assessment Report): 2021–2022

5–7 évente jelenik meg – AR5: 2013–2014

AR4: 2007

AR3: 2001 stb.

WG1: 2021.08.09.

Tudományos, fizikai alapok

WG2 & WG3: 2022

Mitigáció – adaptáció

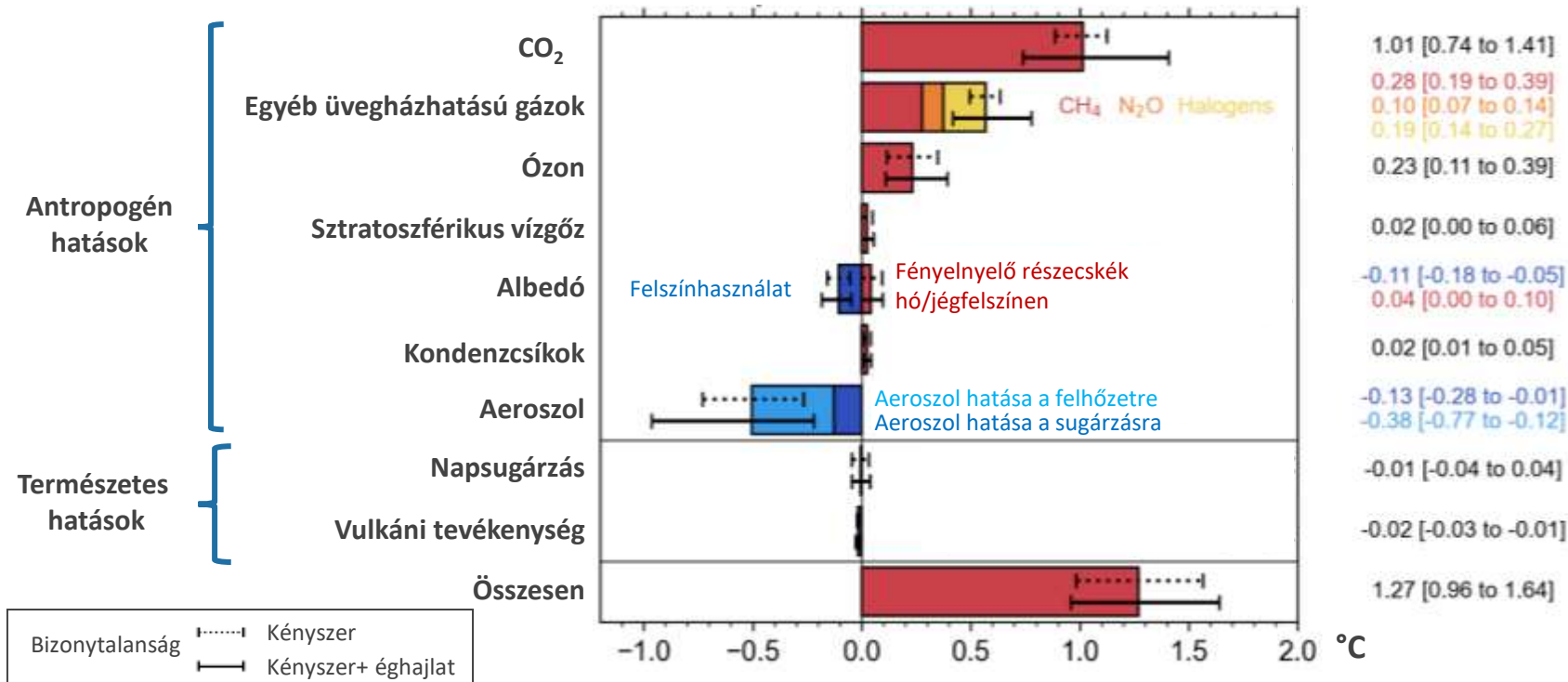

IPCC – AR6 jelentés a klíma állapotáról

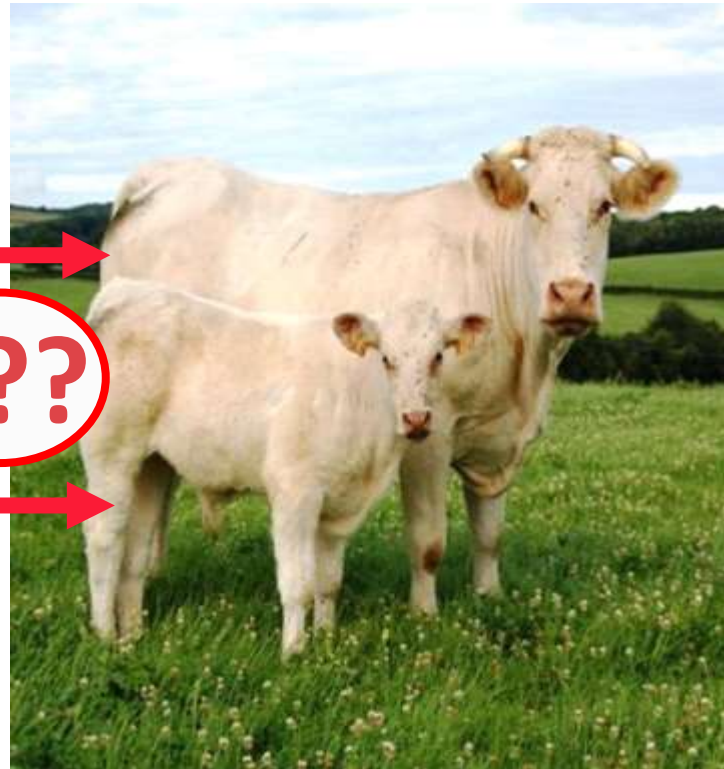
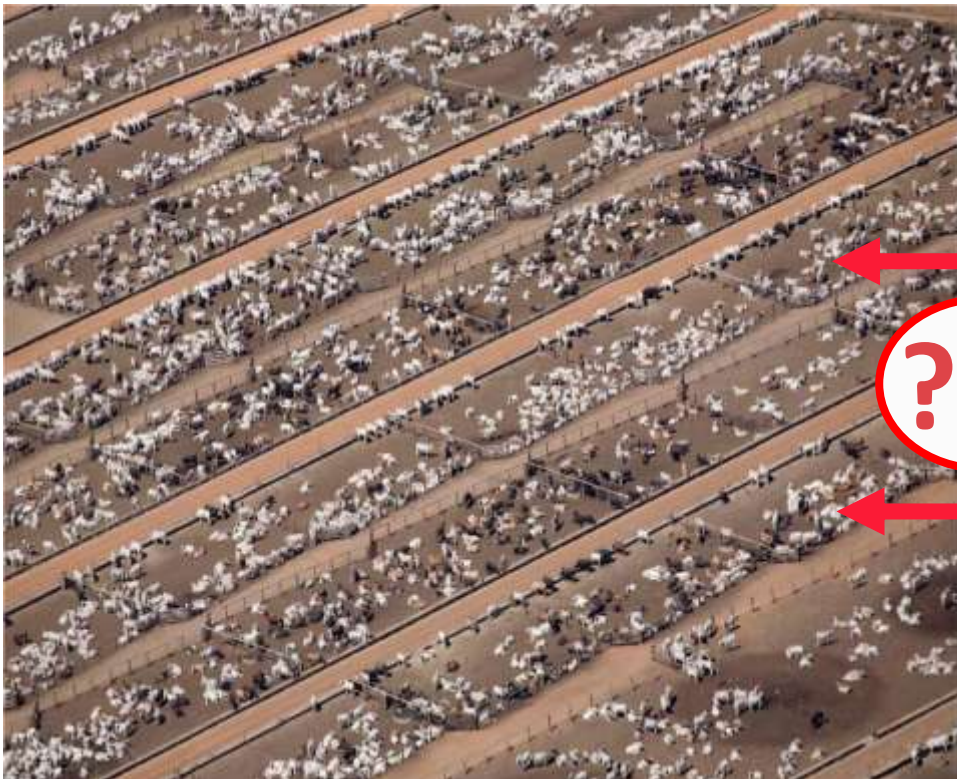
14 alapüzenet, újdonságok

- Sem a melegedés, sem az antropogén eredet nem vitatott
- A melegedés **mértéke** példa nélküli (évszázadok, évezredek óta)
- **Szélsőséges** események gyakoriság- és amplitúdónövekedése, azok következményei világszerte érzékelhetőek
- A 1,5 °C-os, illetve 2 °C-os globális melegedés bekövetkezik (éveken, évtizedeken belül), hacsak drasztikusan nem csökkentjük a CO₂-kibocsátást
- A melegedéssel arányosan egyre jelentősebben növekednek a szélsőséges események **következményei** (mezőgazdaság, ökoszisztémák, óceán, permafroszt, aszály ...)
- A CO₂-kibocsátás növekedésével **csökken a CO₂-nyelők kapacitása**
- Intenzívebbé váló **vízciklus** (heves esőzések, villámárvizek ...)
- **Újdonságok:** új **forgatókönyvek** bevezetése, interaktív **atlasz**

A különböző sugárzási kényszerek változása az 1750-2019 időszakban

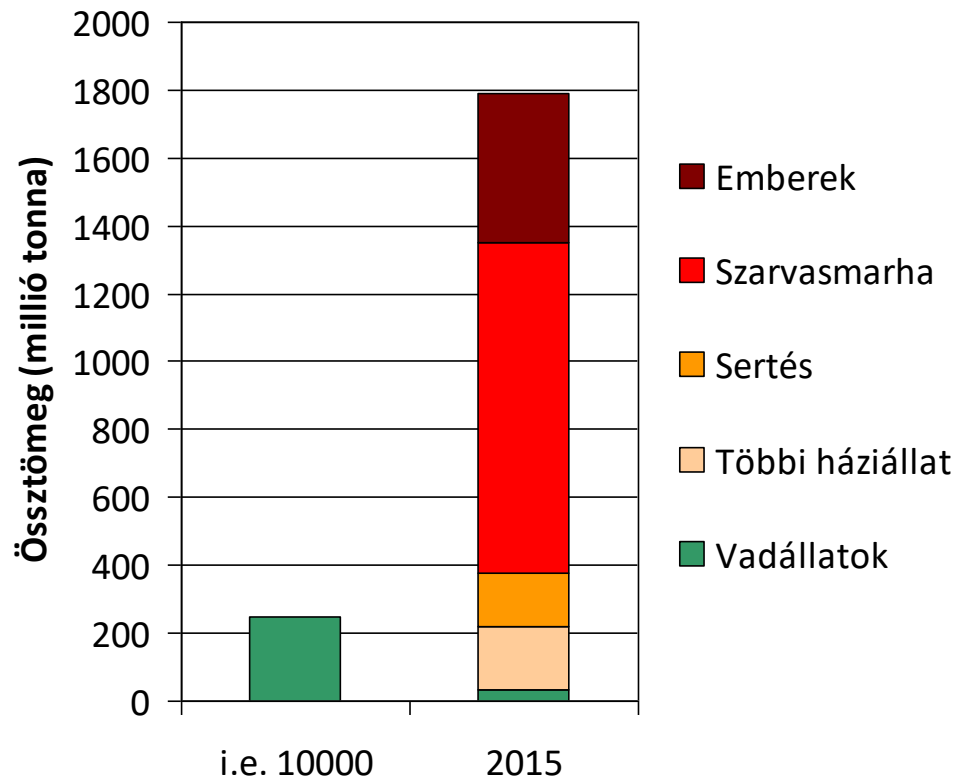
Forrás: IPCC AR6 WG1

???

Szarvasmarhatartás Dél-Amerikában
(a kivágott amazonasi őserdők helyén)

Szárazföldi **gerincesek**
össztömegének
változása az elmúlt
12 ezer évben

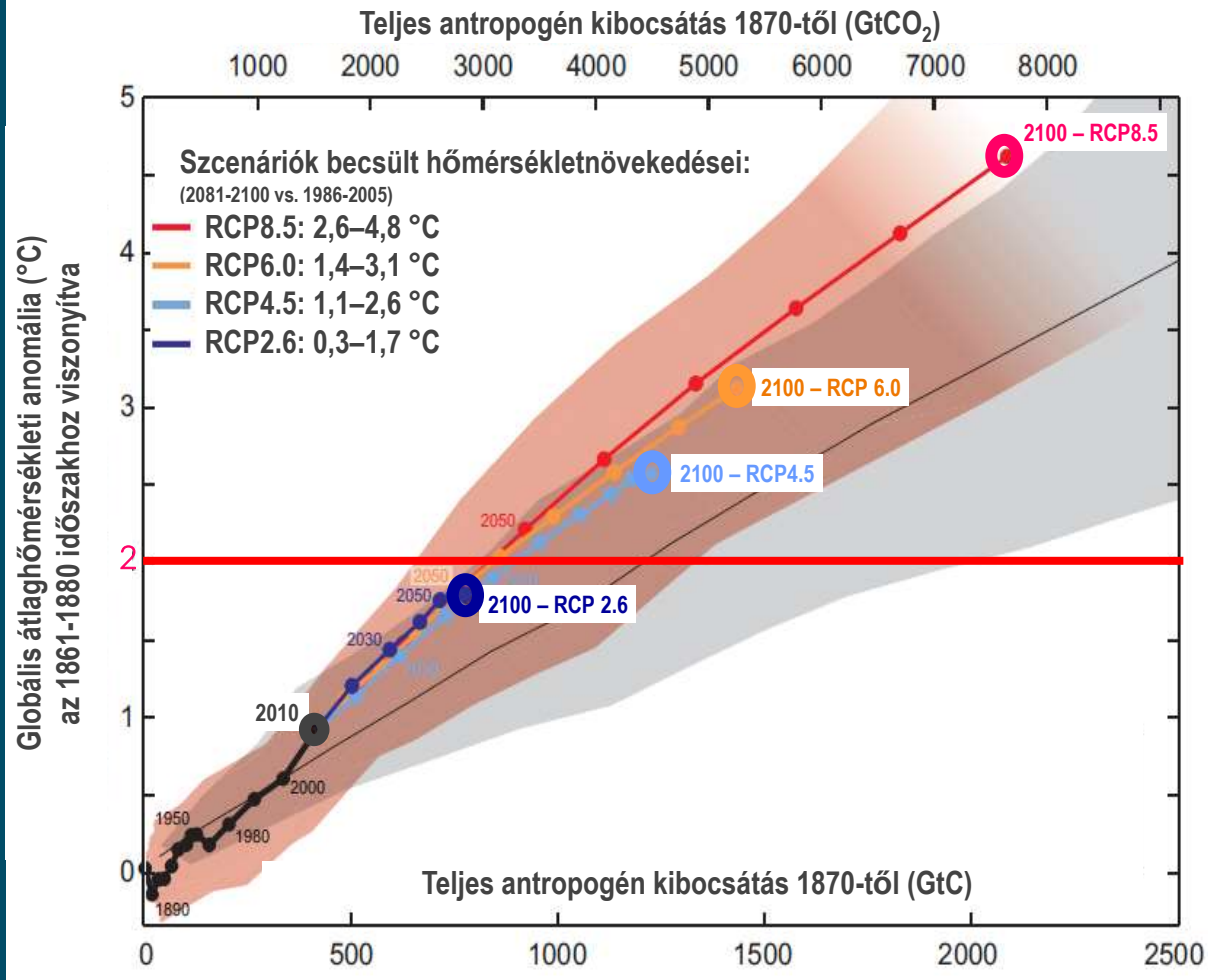

Paul Chefurka adatai alapján

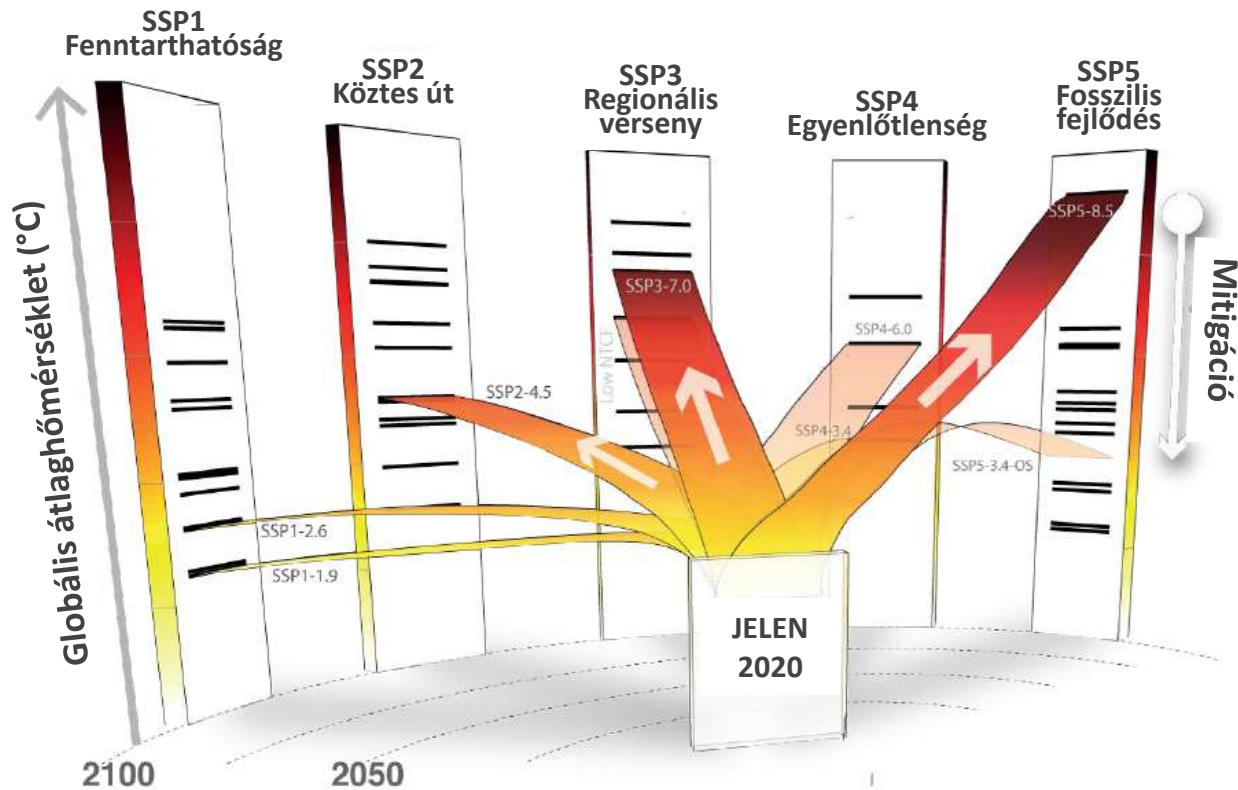
A globális **melegedés**
és az antropogén
eredetű **szén-dioxid-
kibocsátás** kapcsolata

Még az optimista RCP 4.5-ös
forgatókönyv sem jó!!! –
2 °C felett van

ÚJRA KELL GONDOLNI!!!

Az új forgatókönyvek rendszere a társadalmi-gazdasági hatásokkal

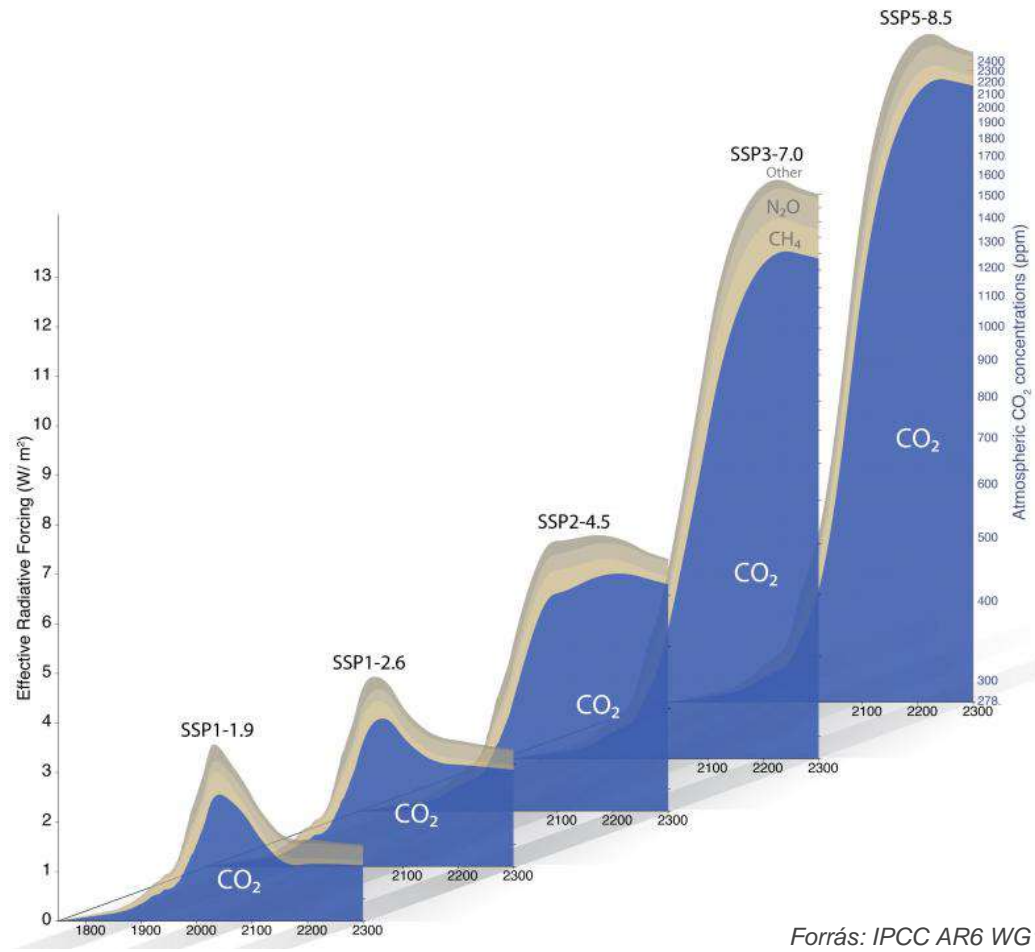

	SSP1	SSP2	SSP3	SSP4	SSP5	RCP
8.5	n/a	n/a	n/a	n/a	SSP5-8.5	RCP8.5
7.0	n/a		SSP3-7.0 SSP3-7.0 -0.5 -0.5	n/a		
6.0				SSP4-6.0		RCP6.0
4.5		SSP2-4.5				RCP4.5
3.4				SSP4-3.4	SSP5-3.4 -0.5	
2.6	SSP1-2.6		n/a			RCP2.6
1.9	SSP1-1.9		n/a	n/a	n/a	

Forrás: IPCC AR6 WG1

*A szén-dioxid és
a többi üvegházhatású gáz
antropogén kibocsátása
a különböző
forgatókönyvek
szerint:*

1800-2300

Forrás: IPCC AR6 WG1

2100-ra a kumulatív antropogén CO₂-emisszió növekedésével **csökken** az óceánok és a szárazföld CO₂-elnyelése

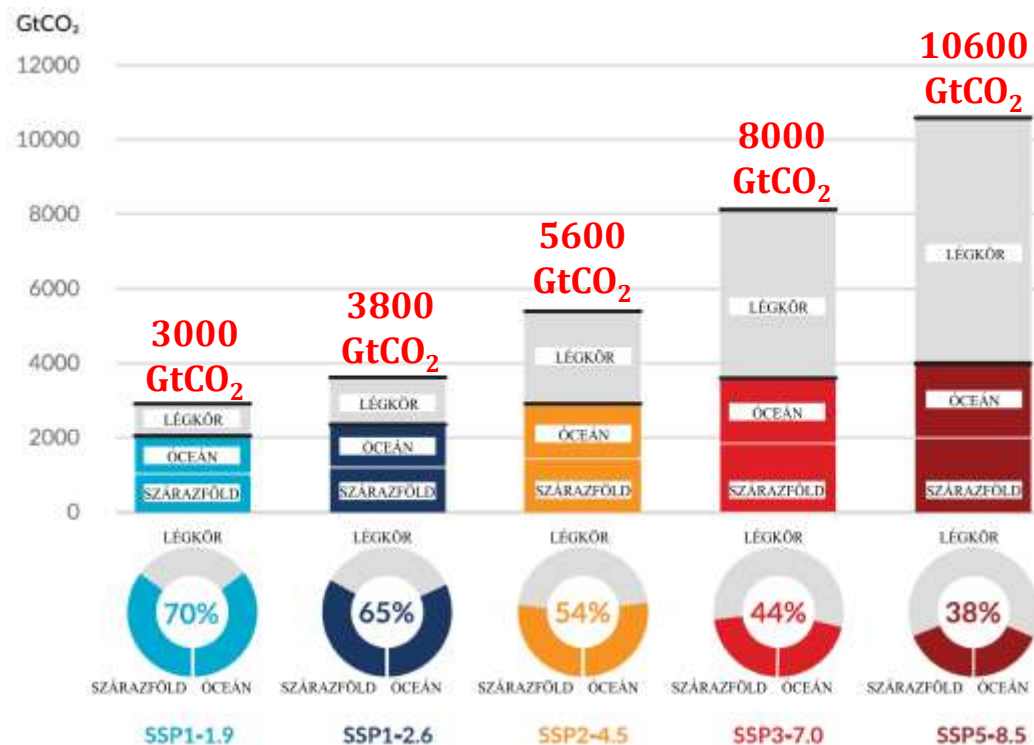
5 új scenárió

SSP1-1.9 – **30%**

SSP5-8.5 – **72%**

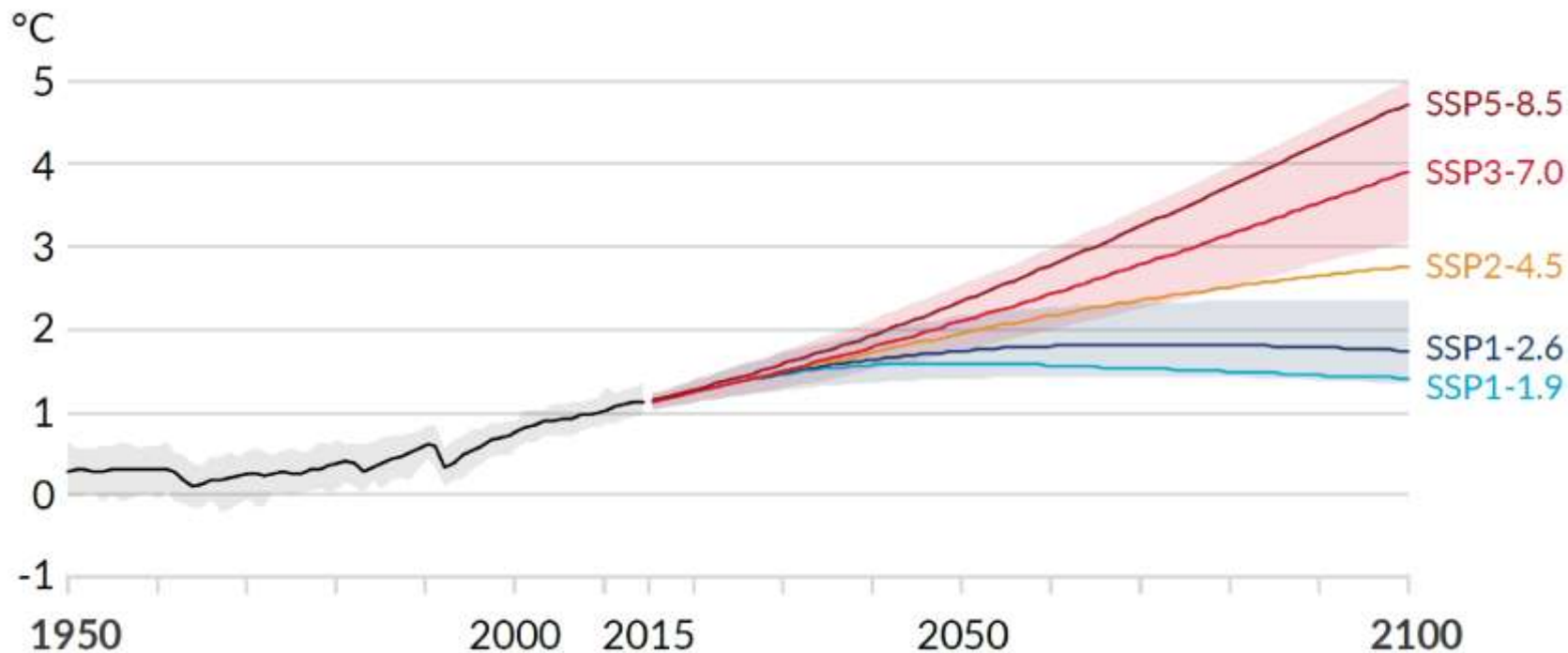
marad a légkörben

Változnak az antropogén CO₂-emisszió elnyelési arányai:
5-ször annyi CO₂ marad a légkörben

Forrás: IPCC AR6 WG1

Globális felszínhőmérsékletek változása (°C) az új forgatókönyvek függvényében (referencia-időszak: 1850–1900)

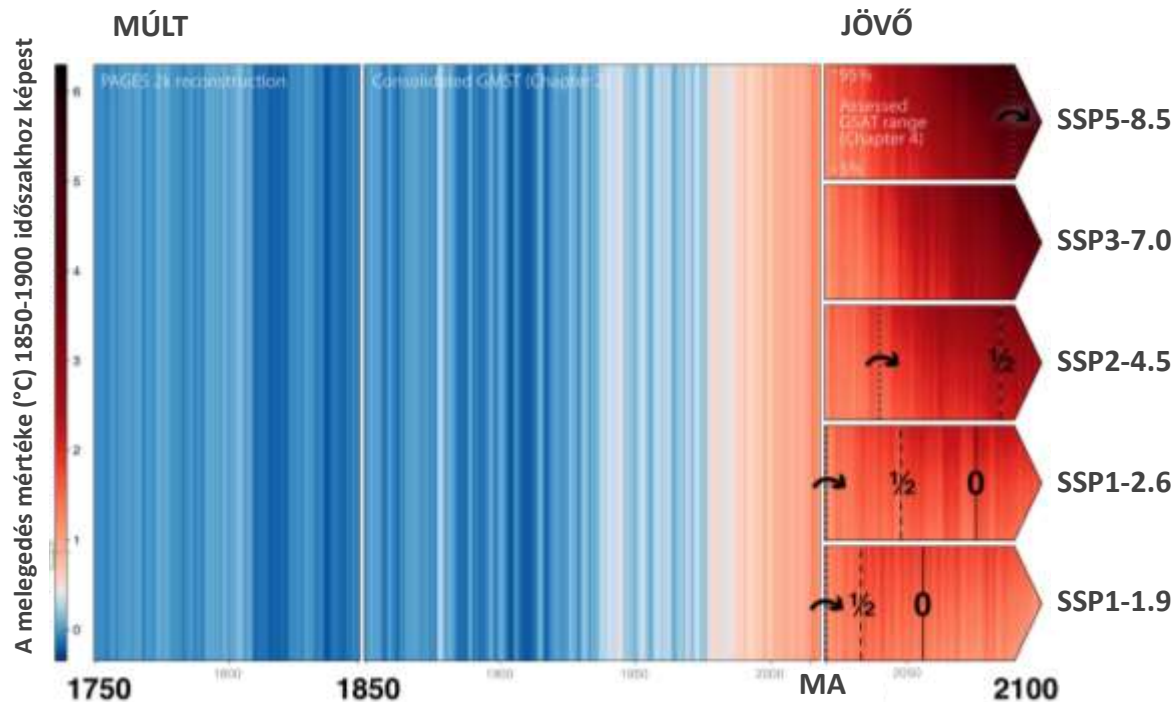
Forrás: IPCC AR6 WG1

Az átlagos globális felszínközeli léghőmérséklet alakulása

*A szén-dioxid emisszió
növekedésével kitolódik
a feleződés céldátuma,
illetve a nettó zéró szint
elérésének időpontja*

CO₂ - emisszió:

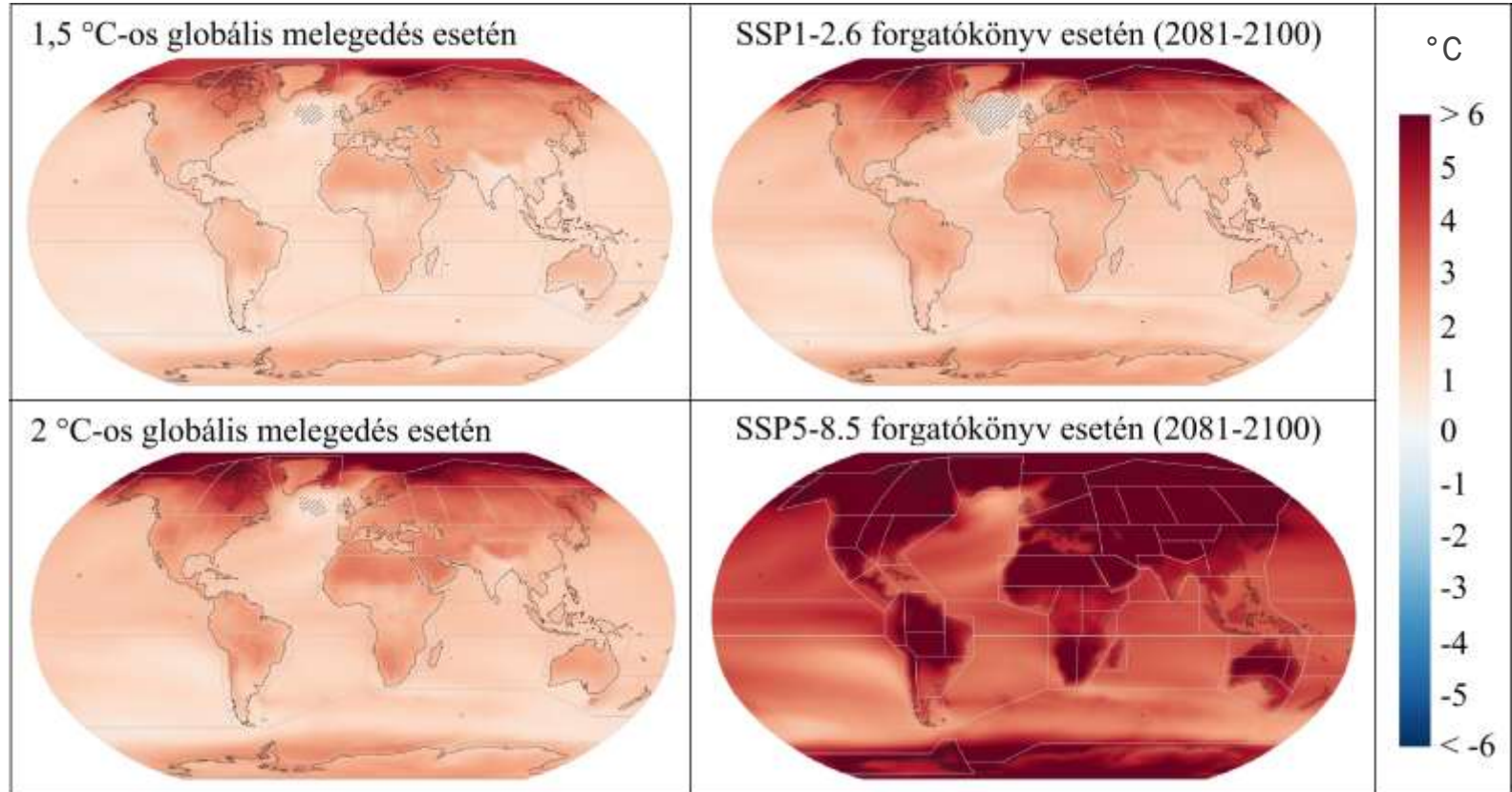
- Tetőzés
- $\frac{1}{2}$ Feleződés
- 0 Nettó zéró

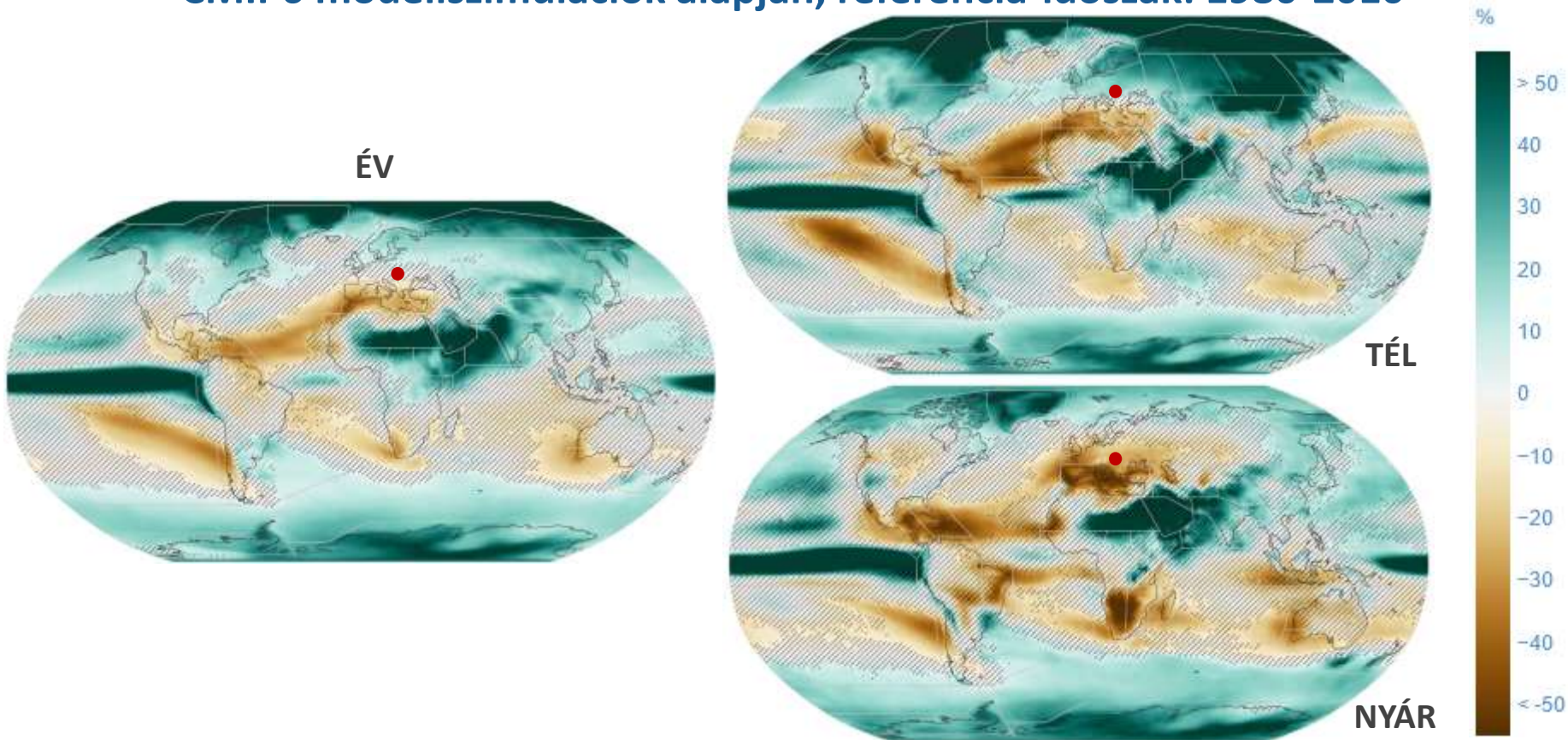
Forrás: IPCC AR6 WG1

Várható globális hőmérséklet-változás

CMIP6 modellszimulációk alapján, referencia-időszak: 1850-1900

Várható csapadékváltozás SSP5-8.5 forgatókönyv esetén 2081-2100 időszakra CMIP6 modellszimulációk alapján, referencia-időszak: 1980-2010

Forrás: IPCC AR6 WG1 Interaktív Atlasz

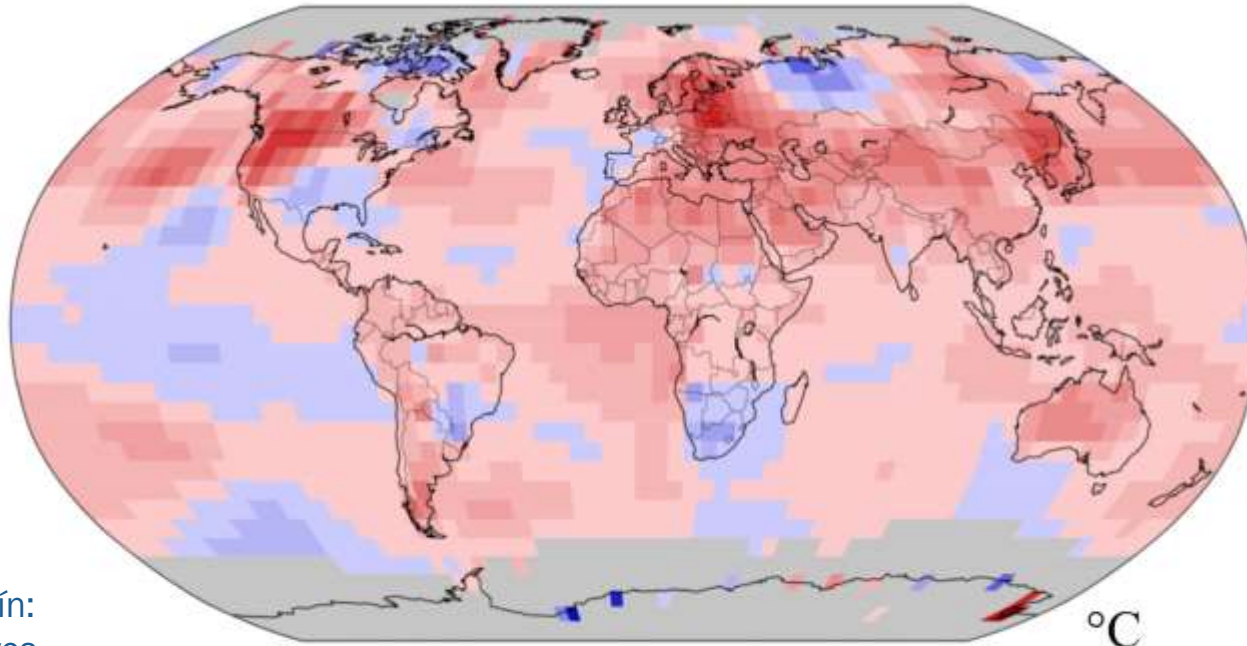
Gyakoribb és intenzívebb szélsőségek

Csehország -- tornádó -- Dél-Morvaország -- 2021.06.25.

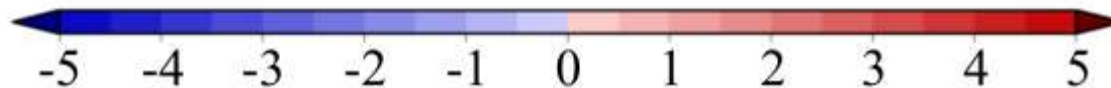

2021. júliusi globális átlaghőmérsékleti anomália

Referencia időszak: 1981–2010

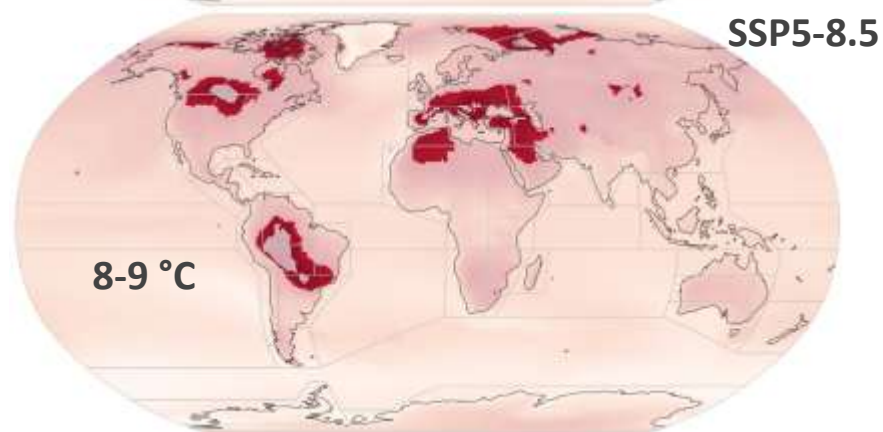
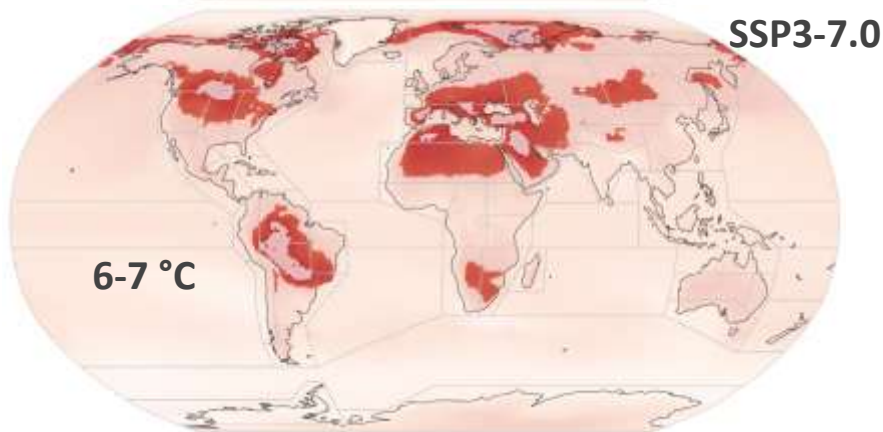
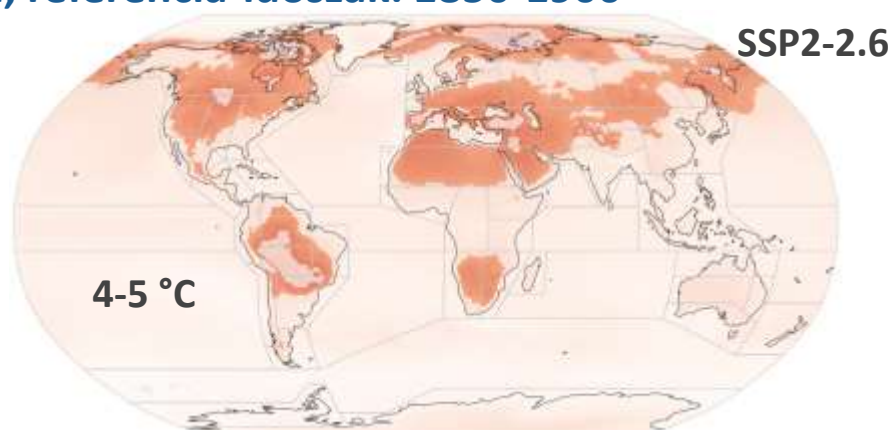
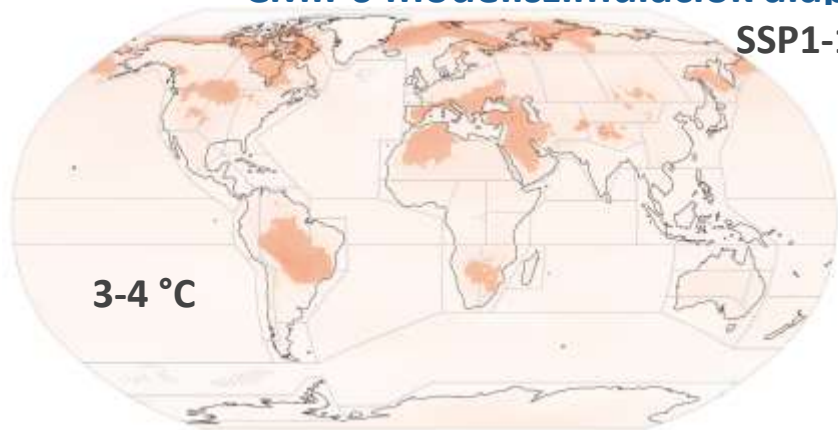

Szürke szín:
adathiányos
területek

Forrás: NOAA

Várható globális melegedés: TXX - napi maximumhőmérsékletek maximumának növekedése CMIP6 modellszimulációk alapján, referencia-időszak: 1850-1900

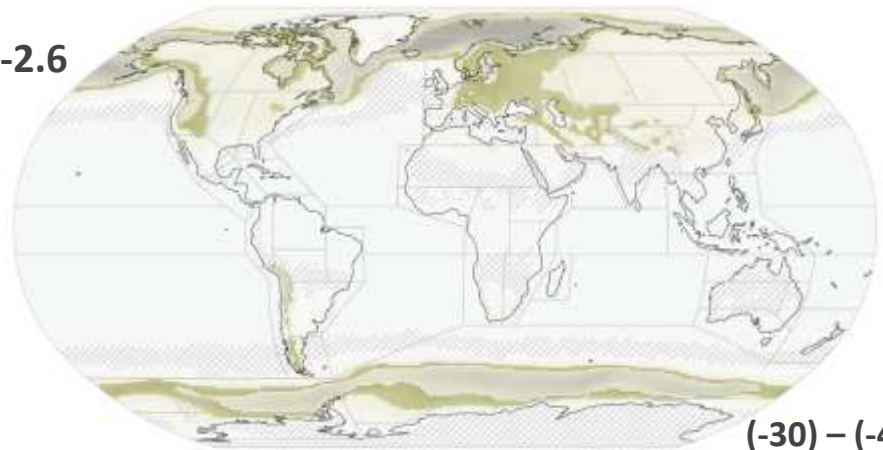

Várható globális
melegedés:
FD – fagyos napok
($T_{\min} < 0\text{ °C}$)
évi számának
csökkenése
CMIP6-modellszimulációk
alapján

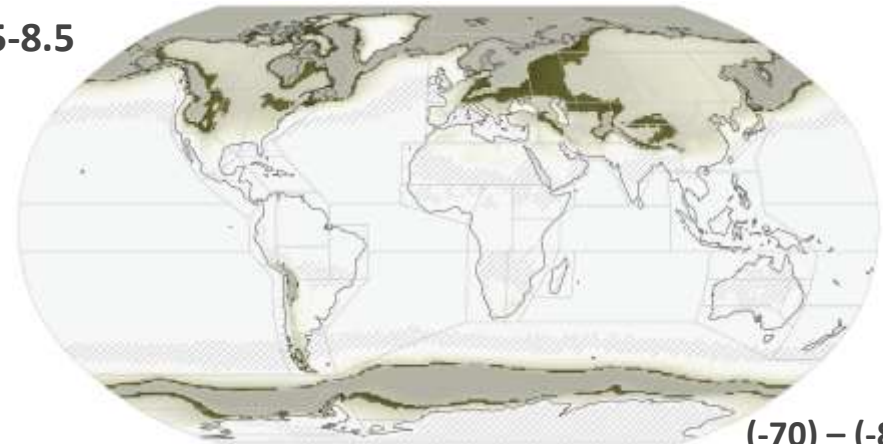
Referencia-időszak:
1850–1900

SSP1-2.6

(-30) – (-40) nap/év

SSP5-8.5

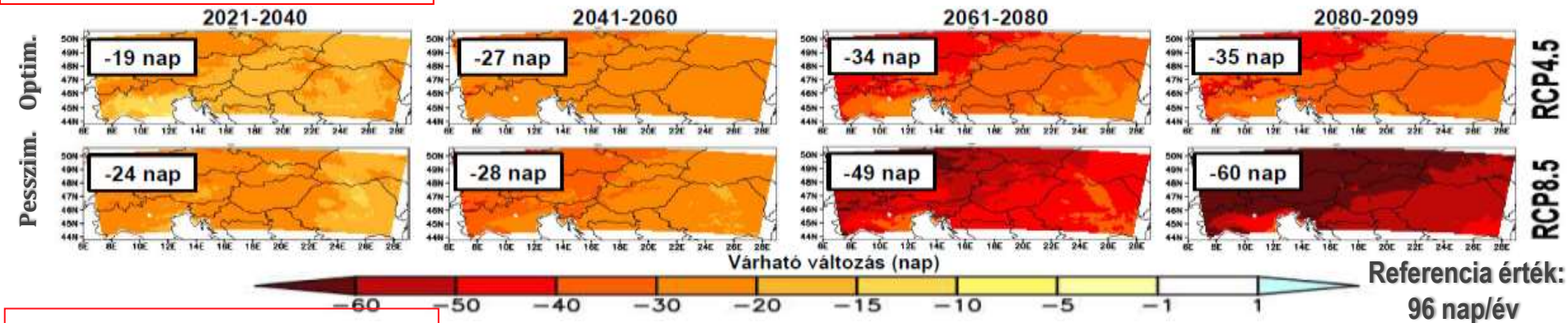
(-70) – (-80) nap/év

Forrás: IPCC AR6 WG1 Interaktív Atlasz

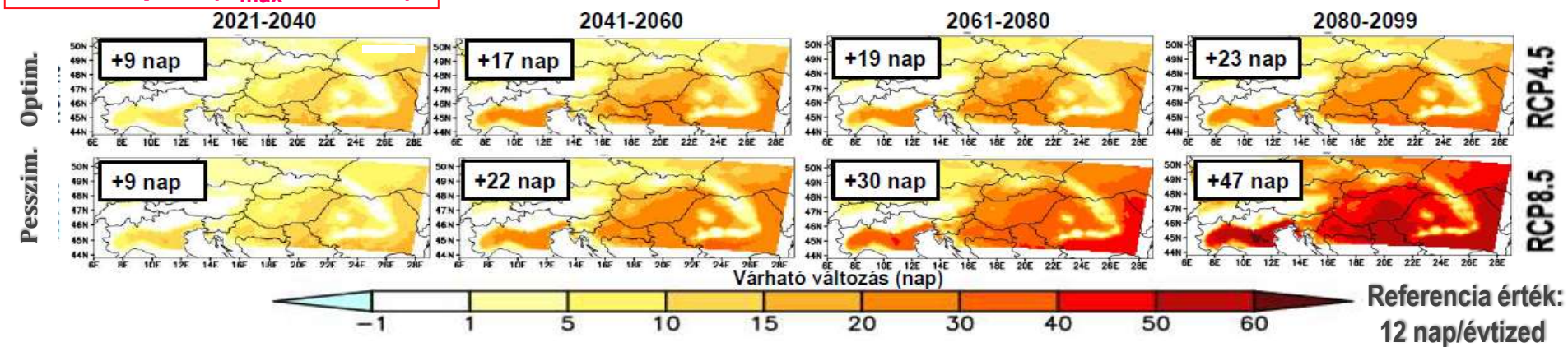
Extrém hőmérsékletek növekvő gyakorisági és intenzitási tendenciái

(REGCM4.3, 10 km, referencia-időszak: 1981–2000)

Fagyos napok ($T_{\min} < 0\text{ }^{\circ}\text{C}$)

Forró napok ($T_{\max} > 35\text{ }^{\circ}\text{C}$)

Meglepetések

- **Extrém** események intenzitásának és gyakoriságának jelentős növekedése
- Tengerparti **erózió** + tengerszint-emelkedés
- **Erdőtüzek**, bozótüzek intenzitásnövekedése
- **Arktikus** területek gyors olvadása
- **Permafroszt** területek gyors olvadása
- Permafroszt **metánrobbanások**

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE

Az MTA programsorozata

KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET!

mta.hu

